

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 34
від 17 червня 2020 року

**Про проект Закону України
“Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо деяких
питань прийому на навчання до закладів вищої освіти за рахунок коштів
фізичних або юридичних осіб у 2020 році у зв’язку з поширенням
коронавірусної хвороби (COVID-19)”
(реєстр. № 3272 від 27.03.2020)**

Комітет з питань освіти, науки та інновацій є головним з опрацювання проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо деяких питань прийому на навчання до закладів вищої освіти за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб у 2020 році у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” (реєстр. № 3272 від 27.03.2020), поданий народними депутатами України Міньком С.А., Вацаком Г.А., Кіссе А.І., Колихаєвим І.В.

Метою проекту Закону є спрощення механізму прийому на навчання осіб, які мають бажання здобути вищу освіту за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб у 2020 році в умовах запровадження карантину для запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19).

Проектом закону пропонується внести зміни до Прикінцевих та перехідних положень Закону України “Про вищу освіту”, в яких передбачити, що у 2020 році прийом на навчання до закладів вищої освіти з фінансуванням навчання виключно за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб проводиться: для здобуття ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) відповідно до абзаців 1-4 ч. 4 ст. 44 цього Закону або за результатами вступних іспитів з конкурсних предметів у закладі вищої освіти; для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра, а також бакалавра чи магістра, здобутих за іншою спеціальністю, відповідно до ч. 10 ст. 44 цього Закону або за результатами вступних іспитів чи творчих конкурсів з предметів (дисциплін) у закладі вищої

освіти, що проводяться без використання організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання.

Як зазначається у п. 6 пояснювальної записки до законопроекту, його прийняття дозволить значно спростити механізм прийому на навчання до закладів вищої освіти особам, які бажають навчатися за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, без необхідності складання зовнішнього незалежного оцінювання у 2020 році, що призведе до збільшення кількості студентів у закладах вищої освіти.

Ухвалення цього проекту Закону не потребує додаткових витрат з Державного та місцевих бюджетів України.

Головне науково-експертне управління висловило до законопроекту низку зауважень і пропозицій і рекомендує за результатами розгляду його в першому читанні відхилити.

1. Зокрема, Головне науково-експертне управління звертає увагу, що чинним законодавством України передбачені *загальні вимоги* щодо вступу до закладів вищої освіти. Так, в ч. 1 ст. 44 Закону зазначається, що прийом на навчання до закладів вищої освіти здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, а умови конкурсу повинні забезпечувати дотримання прав особи у сфері освіти.

ЗНО є одним із важливих чинників забезпечення рівного доступу до освіти, в тому числі, і шляхом забезпечення однакових процедур його проведення. Запропоновані ж положення законопроекту, на думку Головного науково-експертного управління, дещо суперечать *принципу рівних можливостей для всіх* (ч. 2 ст. 6 Закону України “Про освіту”). Адже відповідні зміни умов прийому на навчання у 2020 році пропонуються лише для осіб, які мають бажання здобувати вищу освіту за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

2. Необхідність прийняття законопроекту в супровідних документах обґрунтовується, зокрема, значною кількістю “молодих громадян України, які повернулися з європейських країн та не мали можливості своєчасно зареєструватися для складання зовнішнього незалежного оцінювання» (п. 1 пояснювальної записки) та “для запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)” (п. 2 пояснювальної записки).

Водночас Міністерством освіти і науки України наказом від 09.04.2020 № 487 “Про внесення зміни до Порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти” внесені зміни до п. 5 розділу VI цього Порядку, відповідно до яких у межах часу, відведеного для *додаткового періоду реєстрації*, подати документи для участі в додатковій сесії можуть також *особи, які проживають (перебувають) на території, на якій у порядку, визначеному законодавством, встановлено карантин, режим надзвичайної ситуації або надзвичайного стану*, та внаслідок цього не змогли зареєструватися для проходження ЗНО в основний період реєстрації, якщо останній день строку, відведеного для нього, припадає на період карантину, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану.

Такий додатковий період подання реєстраційних документів для участі в додатковій сесії ЗНО наказом Міністерства освіти і науки України від 06.04.2020 № 480 визначено з 25 травня по 9 червня поточного року. Таким чином, під час додаткового періоду реєстрації для участі в додатковій сесії ЗНО зможуть зареєструватися всі, хто не зміг зареєструватися протягом 3 лютого - 24 березня 2020 року.

Що стосується необхідності “запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)”, то Головне науково-експертне управління схиляється до думки, що процедура проведення ЗНО виглядає дещо безпечнішою, ніж вступні іспити у закладах вищої освіти. Адже переважна більшість вступників складають ЗНО за місцем свого проживання. Натомість для складання вступних іспитів у закладах вищої освіти абітурієнтам та їхнім батькам у значній частині випадків доведеться їздити в інші населені пункти, що не сприятиме покращенню епідеміологічної ситуації.

3. Законопроект має вади техніко-юридичного характеру. Так, зауваження викликає назва проекту Закону. Оскільки запропоновані зміни вносяться лише до прикінцевих та перехідних положень Закону, відповідно до вимог законодавчої техніки це слід було б відобразити у назві законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 18 травня 2020 р. розглянув зазначений законопроект і прийняв рішення, що він не має впливу на показники Державного та місцевого бюджетів.

Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку від 10.04.2020 р. зазначає, що реалізація законопроекту не впливатиме на видаткову частину державного та місцевого бюджетів.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції не підтримує прийняття зазначеного законопроекту, оскільки запропоновані зміни суперечать частині третій статті 53 Конституції України і, окрім того, містять дискримінаційні положення, які передбачають, що особи, які вступають на навчання за кошти фізичних або юридичних осіб, можуть вступати до закладу вищої освіти, зокрема без вступних випробувань, що проводяться у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Перелік осіб, які мають право брати участь у конкурсі за результатами вступних іспитів з конкурсних предметів у закладі вищої освіти у межах встановлених квот прийому до закладів вищої освіти (наукових установ) України, визначено в абзаці другому частини третьої статті 44 Закону України “Про вищу освіту”. Відповідно до частини десятої цієї ж статті здійснюється вступ до закладів вищої освіти для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра, а також бакалавра чи магістра, здобутих за іншою спеціальністю.

Міністерство охорони здоров'я України не підтримує зазначений проект Закону і вважає, що його прийняття становить загрозу для якості вищої медичної освіти та може негативно вплинути на якість надання медичної допомоги в майбутньому.

Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут” підтримує зазначений законопроект, оскільки, на його думку, дистанційна форма навчання не набула масового застосування і абітурієнти не

мали змоги належним чином підготуватися до позитивного складання ЗНО та ЄВІ.

Підкомітет з питань вищої освіти, розглянувши та обговоривши на своєму засіданні 1 червня 2020 р. зазначений законопроект, а також, беручи до уваги висновки Головного науково-експертного управління, Комітету з питань бюджету, Міністерства фінансів України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України, Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут", рекомендує його відхилити.

Враховуючи зазначене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про вищу освіту" щодо деяких питань прийому на навчання до закладів вищої освіти за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб у 2020 році у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)" (реєстр. № 3272 від 27.03.2020), поданий народними депутатами України Міньком С.А., Вацаком Г.А., Кіссе А.І., Колихаєвим І.В., відхилити.

2. Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України, Голову Комітету з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака.

Голова Комітету

С.В. Бабак